

แนวทางการบริจาคมผงและนมสำหรับเด็ก ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19

กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข

สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ส่งผลกระทบให้ประชาชนบางกลุ่มขาดรายได้ ไม่สามารถมีรายได้เพียงพอสำหรับจัดหาอาหารให้กับทารกและเด็กเล็ก ซึ่งถือเป็นกลุ่มวัยที่เปราะบางต้องได้รับสารอาหารที่จำเป็นอย่างเหมาะสมเพื่อการเจริญเติบโตและพัฒนาการที่สมวัย จากสถานการณ์ดังกล่าว จึงนำมาซึ่งการระดมทุนจากหน่วยงานต่างๆ ทั้งของรัฐและเอกชน เพื่อจัดหาซื้อนมผงและนมสำหรับเด็ก ดังนั้น เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้บริจาคและผู้ขอรับบริจาค และเพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติควบคุมการส่งเสริมการตลาดอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็ก พ.ศ. 2560 กรมอนามัยได้จัดทำแนวทางสำหรับการบริจาคมผงและนมสำหรับเด็กในสถานการณ์โรคระบาดโควิด-19 โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริจาคที่เป็นประชาชน องค์กร หรือหน่วยงานทั่วไป

1.1 กรมอนามัยขอเชิญชวนให้ผู้ที่ต้องการช่วยเหลือแม่และเด็ก ร่วมบริจาคเงินแทนการบริจาคมผง เพราะจะช่วยให้ครอบครัวได้รับความช่วยเหลือตรงกับความต้องการมากที่สุด โดยให้แก่ครอบครัวของทารกและเด็กทุกคนที่เดือดร้อน เพราะการบริจาคเงินสามารถช่วยให้แม่ที่เลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ได้ซื้ออาหารที่มีประโยชน์กิน เพื่อให้แม่มีโภชนาการที่ดีเพียงพอสำหรับให้นมลูก และการบริจาคเงินสามารถช่วยให้ครอบครัวที่ต้องใช้เงินอื่นๆ ได้ซื้อนมที่ตรงกับความต้องการของเด็ก เนื่องจากนมผงที่ได้รับบริจาคมาอาจไม่ตรงตามความต้องการของเด็ก ซึ่งอาจจะส่งผลต่อสุขภาพของเด็กได้

1.2 ในกรณีที่ต้องการบริจาคเป็นนม ขอให้พิจารณาจัดหาผลิตภัณฑ์ที่เหมาะสมกับอายุของเด็ก ดังนี้

- 1) กลุ่มเป้าหมายที่เป็นทารกอายุต่ำกว่า 1 ปี ขอให้ผู้บริจาคจัดหานมผงสูตรสำหรับทารก หมายถึงนมผงสูตรที่ระบุให้ใช้สำหรับเลี้ยงทารกตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 1 ปี (นมสูตร 1) เป็นหลัก เนื่องจากเด็กที่ไม่ได้กินนมแม่จำเป็นต้องกินนมผงจนกว่าจะอายุครบ 1 ปี
- 2) กลุ่มเป้าหมายที่เป็นเด็กเล็กอายุ 1 ปีขึ้นไปจนถึง 3 ปี ขอให้ผู้บริจาคจัดหานมกล่อง UHT รสจืดเป็นหลัก เนื่องจากในวัยนี้แม่จะกินข้าวเป็นอาหารหลักและยังกินนมแม่ต่อได้ แต่ควรได้ดื่มนมสดวันละอย่างน้อย 2 กล่อง (400 ซีซี) และเด็กอายุมากกว่า 1 ปี ไม่มีความจำเป็นต้องใช้นมผง

1.3 ในการแจกนม ขอให้ผู้ดำเนินการแจก “คัดกรองและลงทะเบียน” ครอบครัวอย่างเป็นระบบตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

- 1) ผู้แจกที่เป็นประชาชน หรือหน่วยงานภาคเอกชน ขอให้ประสานหน่วยงานรัฐในพื้นที่เพื่อช่วยค้นหากลุ่มแม่และครอบครัวที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์โควิด-19

- 2) หน่วยงานรัฐในพื้นที่จัดทำทะเบียนแม่และครอบครัวที่ต้องการความช่วยเหลือ เพื่อให้ทราบจำนวนของกลุ่มเป้าหมายสำหรับติดตามและวางแผนการให้ความช่วยเหลือระยะยาวได้
 - 3) ในการแจก ขอให้ผู้แจกพิจารณานมที่เหมาะสมตรงตามอายุของเด็ก โดยแจกจ่ายนมผงสำหรับทารกให้แก่ครอบครัวที่มีลูกอายุต่ำกว่า 1 ปีที่เด็กไม่ได้กินนมแม่แล้ว และแจกนมกล่อง UHT รสจืดให้แก่ครอบครัวที่มีเด็กอายุ 1 ปีขึ้นไป
 - 4) ในการแจก ขอให้ไม่มีรูปภาพ หรือข้อความ ในลักษณะที่สื่อสาร หรือมีความหมายที่ทำให้เข้าใจได้ว่า นมผงเป็นอาหารที่ดีที่สุดสำหรับทารก ทารกต้องกินนมผงเท่านั้น หรือเชิญชวนให้แม่ที่เลี้ยงลูกด้วยนมแม่อยู่ก่อนแล้วมาเปลี่ยนให้ลูกกินนมผง รวมทั้งในการจัดทำข่าวเพื่อประชาสัมพันธ์ หรือจัดทำบันทึกขอให้ไม่มีการถ่ายภาพกล่องหรือบรรจุภัณฑ์ของนมผงที่นำไปแจกจ่าย
 - 5) ไม่แจกนมผงให้กับแม่ที่เพิ่งคลอดลูก และแม่ที่เลี้ยงลูกด้วยนมแม่อยู่ก่อนแล้ว เพราะจะเป็นการตัดโอกาสที่เด็กจะได้กินนมแม่ หากแม่เปลี่ยนใจจากการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่มาเลี้ยงด้วยนมผงเพราะได้รับนมผงบริจาค จะกลายเป็นการระยะยาวให้ครอบครัวเพราะต้องซื้อนมผงให้ลูกกินเองต่อเนื่องจนถึง 1 ปีประมาณ เดือนละ 4,000-6,000 บาท (ตามประเภทและยี่ห้อของนมผง) ซึ่งนมแม่เป็นอาหารที่เหมาะสมที่สุดสำหรับทารก มีประโยชน์ทางด้านโภชนาการ มีภูมิคุ้มกัน การให้นมลูกเป็นกระบวนการสร้างความผูกพันระหว่างแม่และลูก
2. ข้อกำหนดสำหรับผู้บริจาคที่เป็นผู้ผลิต ผู้นำเข้า ผู้จำหน่ายอาหารสำหรับทารกหรือตัวแทน
- 2.1 พระราชบัญญัติควบคุมการส่งเสริมการตลาดอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็ก พ.ศ. 2560 มีข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับการบริจาคหรือแจกจ่ายนมผง ดังนี้
- 1) ในมาตรา 18 ผู้ผลิต ผู้นำเข้า หรือผู้จำหน่ายอาหารสำหรับทารก หรืออาหารสำหรับเด็กเล็ก หรือตัวแทน ไม่สามารถให้อาหารสำหรับทารกแก่แม่และครอบครัวที่มีลูกอายุต่ำกว่า 3 ปีและไม่สามารถแจกอาหารสำหรับทารกได้
 - 2) ในมาตรา 23 ผู้ผลิต ผู้นำเข้า หรือผู้จำหน่ายอาหารสำหรับทารก หรืออาหารสำหรับเด็กเล็ก หรือตัวแทน ไม่สามารถบริจาคอาหารสำหรับทารกให้แก่หน่วยบริการสาธารณสุขและบุคลากรด้านสาธารณสุขได้
- 2.2 ในกรณีที่ผู้ผลิต ผู้นำเข้า หรือผู้จำหน่ายอาหารสำหรับทารกหรือตัวแทนต้องการบริจาคมผงเพื่อช่วยเหลือแม่และครอบครัว จะต้องดำเนินการ ดังนี้
- 1) มอบเงินหรือนมผงให้แก่หน่วยงานของรัฐหรือองค์กรเอกชนที่ไม่แสวงผลกำไรด้านแม่และเด็กเป็นผู้รับแทนเท่านั้น ไม่สามารถมอบให้แก่แม่และครอบครัวโดยตรงหรือผ่านบุคคลอื่น
 - 2) การมอบนมผงให้ต้องเป็นไปตามการร้องขอ มีหลักฐานการขอรับสนับสนุนจากหน่วยงานที่ตรวจสอบได้
 - 3) การมอบนมผงให้ต้องเป็นการให้เปล่าโดยไม่มีข้อผูกมัดเพื่อการตอบแทนใดๆ ไม่มีการขอรายชื่อผู้รับบริจาค รวมทั้งไม่มีการติดต่อกับแม่และครอบครัวที่ได้รับบริจาคมผงไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น
 - 4) ในการมอบนมผง ขอให้ไม่มีการประชาสัมพันธ์ ไม่มีการทำข่าว ไม่มีการถ่ายภาพผลิตภัณฑ์ รวมทั้งไม่มีการระบุยี่ห้อนมผงหรือแสดงรูปผลิตภัณฑ์นมผงเพื่อการโฆษณาในทุกรูปแบบ ทั้งจากผู้ผลิต ผู้นำเข้า ผู้จำหน่ายอาหารสำหรับทารกหรือตัวแทน และผู้รับมอบ

- 5) ขอให้จัดทำรายงานการบริจาคมผง โดยใช้แบบการบริจาคมผงสำหรับทารกหรืออาหารสำหรับเด็กเล็กที่มีวัตถุประสงค์พิเศษและการบริจาคมผงสำหรับทารกหรืออาหารสำหรับเด็กเล็กในกรณีจำเป็น ที่รวบรวมข้อมูลเช่นเดียวกับการการบริจาคมผงตามมาตรา 23 และส่งให้กรมอนามัยตามที่กำหนด
 - 6) การมอบนมผงหรือการดำเนินการใดๆต้องไม่ขัดกับพระราชบัญญัติควบคุมการส่งเสริมการตลาดอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็ก พ.ศ.2560 และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง
- 2.3 ข้อกำหนดในการบริจาคมผงจากผู้ผลิต ผู้นำเข้า ผู้จำหน่ายอาหารสำหรับทารกหรือตัวแทน ขอให้ใช้ในเฉพาะสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 เท่านั้น

หมายเหตุ: อาหารสำหรับทารก หมายถึง นมผงที่ระบุให้ใช้สำหรับทารกซึ่งในท้องตลาดจะระบุช่วงอายุ คือ นมผงสูตร 1 สำหรับทารกแรกเกิดถึง 1 ปี และนมผงสูตร 2 สำหรับทารกอายุตั้งแต่ 6 เดือนถึง 3 ปี

กรมอนามัยขอส่งเสริมให้แม่และครอบครัวเริ่มต้นการเลี้ยงลูกด้วยการให้กินนมแม่ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์และพัฒนาการของลูก และสุขภาพของแม่ อีกทั้งเพื่อเป็นการช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายจากการหาซื้อนมผงของครอบครัวโดยเฉพาะในภาวะที่เกิดโรคระบาดโควิด-19 ซึ่งส่งผลกระทบต่อด้านเศรษฐกิจและรายได้ของครอบครัว

ในกรณีที่แม่และครอบครัวต้องการปรึกษาเรื่องเกี่ยวกับการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ขอให้ติดต่อคลินิกนมแม่ในรพ.ใกล้บ้านทุกแห่ง หรือศูนย์อนามัยที่ 1-12 ของกรมอนามัยและสถาบันพัฒนาสุขภาพระดับเขตเมือง หรือศูนย์ให้คำปรึกษาเรื่องนมแม่ในโรงพยาบาลชั้นนำ เพื่อให้ทุกครอบครัวสามารถเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ได้สำเร็จโดยให้ลูกกินนมแม่อย่างเต็มที่ถึง 6 เดือนและกินนมแม่ต่อเนื่องถึง 2 ปีเป็นอย่างน้อย

